

hebben; elk jaar kwam hij in zijn onderwijzersvacantie uit Rotterdam naar zijn Walcheren terug. Ik kan het uitrekenen, maar ik vind het moeilijk te geloven, dat Koos toen al vijf en dertig geweest moet zijn. Want hij was onze *vriend*. Evenwel was Jan Campert, zoon van de dokter, toen toch pas zeventien en ik, het burgemeesterszootje, nauwelijks veertien.

Wij jongens hadden net de Litteratuur ontdekt: Kloos, Perk, van Eeden, Adama van Scheltema. Koos was eigenlijk meer voor Vondel, Boutens of Van de Woestijne, ook was hij een Expert. Want hij gaf na zijn opleiding aan de Kweekschool in Middelburg les in Rotterdam, hij speelde toneel, hij gaf in rok voordrachtsavonden van Dreischor tot Gouda. Maar hij paste zich bij ons aan. Tienmaal achtereen en vaker liet hij ons een gedicht van Adama van Scheltema voorlezen. Koos was een perfectionist. Ah, die goede, vormende middagen op die warme Walcherse top aan de glinsterende Schelde tussen duindoorn, geurende vlier en wuivende helm... 'Min de Stilte in Uw wezen, min de Stilte die bezielt... nee, Jan, even echt nadenken over wat je zegt, even wachten achter Stilte, en dan, alsof het je eigen inval was, zeg je: die *bezielt*...'. Hoe hoor ik de stem van die kameraadschappelijke raspedagoog thans, een goede halve eeuw later, ons jongens zulke regels nog voorzeggen.

En hoe is 'de Stilte, die *bezielt*' altijd essentieel in zijn leven gebleven! Voelbaar was die tussen zijn boeken aan de Bergweg 243, waar hij bij een dierbaar met hem oud wordend gezin zowat zestig jaren op kamers woonde: – Koos' stilte, die het bleef winnen ook in het elders zo luid wordende radio- en TV tijdperk. Tachtig jaar na de jeugd van die Westkappelse dorpsjongen was in die rumoerige Rotterdamse straat nog de stilte te proeven van Walcherse zomerochtenden, van Elckerlyc, van Lucifer of van Roland Holst. In die kamer leefde de aandacht van een, die levenslang naar het beste Nederlands uit negen eeuwen was blijven luisteren als naar de meeuwen en de Schelde op zijn negende jaar: in een natuurlijke, vanzelfsprekende saamhorigheid. Welke onderwijzer is ooit beter met Taal omgegaan, eerst op een armenschool in Rotterdam van 1904 tot 1914, daarna op een dure van de Schoolvereniging of ook, haast veertig jaren lang, op de Volksuniversiteit? Of op de honderden podia van zijn voordrachtsavonden?

Koos had een rijk en gevarieerd repertoire, van Mariken van